

Anna Baumann - Popczyk

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY TYPU A W POLSCE W 2010 ROKU

HEPATITIS A IN POLAND IN 2010

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie

STRESZCZENIE

CEL. Celem pracy jest przedstawienie sytuacji epidemiologicznej wirusowego zapalenia wątroby typu A w Polsce w 2010 r. w porównaniu do sytuacji w roku 2009.

MATERIAŁ I METODY. Ocenę sytuacji epidemiologicznej przeprowadzono na podstawie analizy wyników danych zbiorczych opublikowanych w biuletynach rocznych: „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce – 2010 rok” oraz „Szczepienia ochronne w Polsce w 2010 roku” Czarkowski i in., NIZP - PZH i GIS Warszawa. Wykorzystano również dane z formularzy ognisk zbiorowego zatrucia/zakażenia pokarmowego nadesłanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne.

WYNIKI. W 2010 r. zarejestrowano w Polsce 155 zachorowań na wzw typu A. Zgłoszono zgodnie z definicją przypadku jako potwierdzone 153 zachorowania (98,7%) i tylko dwa zachorowania jako prawdopodobne (1,3%). Zapadalność w przeliczeniu na 100 000 mieszkańców wynosiła 0,41. Najwięcej zachorowań stwierdzono w województwie mazowieckim (37 zachorowań), śląskim i wielkopolskim po 35 zachorowań. Natomiast najwyższą zapadalność odnotowano w województwie wielkopolskim 1,03 na 100 000 mieszkańców. Zapadalność wśród mężczyzn była wyższa niż wśród kobiet - odpowiednio 0,53 i 0,29 na 100 000 ludności. Odnotowano 5 ognisk, w których zachorowało łącznie 10 osób. Nie stwierdzono zgonów z powodu wzw typu A.

WNIOSKI. W roku 2010 odnotowano prawie czterokrotny spadek liczby zachorowań w porównaniu do roku 2009 (odpowiednio 155 i 625). Jednak ze względu na dużą grupę osób w populacji podatnych na zakażenie, nadal możliwy jest ponowny wzrost liczby zachorowań, a nawet wybuch epidemii lokalnej.

Słowa kluczowe: wirusowe zapalenie wątroby typu A, epidemiologia, zdrowie publiczne, Polska, rok 2010

ABSTRACT

OBJECTIVES. The purpose of this paper was to describe the epidemiology of hepatitis A in Poland in 2010.

MATERIALS AND METHODS. The evaluation of the epidemiological situation was based on data published in the annual bulletins (Czarkowski MP et al. Infectious diseases and poisonings in Poland in 2010 Warsaw, NIPH - NIH and CHI, Vaccinations in Poland in 2010, NIPH - NIH and CHI).

RESULTS. In Poland in 2010 were reported 155 cases of hepatitis A. The incidence rate in 2010 were 0.41 per 100 000 population. Most cases were registered in mazowieckie voivodeship (37 cases), ślaskie voivodeship and wielkopolskie voivodeship (35 cases). The highest incidence were observed in wielkopolskie voivodeship 1,03 per 100 000 inhabitants. Incidence was higher among men than among women - 0.53 and 0.29 per 100 000 population, respectively. In 2010 were notify of 5 foodborne outbreaks involving 10 cases. There were no death cases resulting from the infections hepatitis A.

CONCLUSION. In 2010, compared with 2008 – 2009 (0.55 and 1.71 per 100 000 respectively), incidence was lower. However, it is possible to increase the number of cases and a local outbreak of hepatitis A due to a large group susceptible to infection.

Key words: hepatitis A, epidemiology, public health, Poland, 2010

WSTĘP

Zgodnie z X Rewizją Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób w 1997 r. zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A (wzw typu A) zostały wy-

odrębnione z grupy rejestrowanej jako zachorowania na wzw „nie B”. W 1997 r. zapadalność na wzw typu A w Polsce wynosiła 10 na 100 000. Okres od 1997 r. do 2002 r. zalicza się do okresu endemiczności niskiej. Po 2002 r. obserwowano w Polsce endemiczność bardzo

niską. W latach 2001 i 2009 wystąpił okresowy wzrost zapadalności. Na sytuację epidemiologiczną wzv typu A w Polsce pewien wpływ mają zachorowania zawlekanie, jakkolwiek ich udział w ogólnej liczbie maleje, w 2009 r. było 56 przypadków zawleczonych – przy ogólnej liczbie 652 zachorowań.

Szczepienia przeciwko wzv typu A w programie szczepień ochronnych należą do grupy zalecanych dla osób: wyjeżdżających do krajów o wysokiej i pośredniej endemiczności wzv A, osób zatrudnionych przy produkcji i dystrybucji żywności, usuwaniu odpadów komunalnych i nieczystości i konserwacji urządzeń do

Tabela I. Wirusowe zapalenie wątroby typu A w Polsce w latach 2009-2010. Zachorowania i zapadalność na 100 000 ludności oraz liczba osób hospitalizowanych wg województw

Table I. Hepatitis A in Poland in 2009-2010. Number of cases, incidence per 100 000 population and hospitalization by voivodeship

Województwo	2009 r.				2010 r.			
	zachorowania	zapadalność	hospitalizacja liczba	hospitalizacja %	zachorowania	zapadalność	hospitalizacja liczba	hospitalizacja %
Polska	652	1,71	642	98,5	155	0,41	152	98,1
Dolnośląskie	38	1,32	36	94,7	9	0,31	9	100
Kujawsko-Pomorskie	18	0,87	17	94,4	5	0,24	5	100
Lubelskie	27	1,25	27	100	2	0,09	2	100
Lubuskie	-	-	-	-	1	0,1	1	100
Łódzkie	77	3,02	77	100	3	0,12	3	100
Małopolskie	44	1,34	44	100	6	0,18	6	100
Mazowieckie	269	5,16	264	98,1	37	0,71	37	100
Opolskie	4	0,39	4	100	2	0,19	2	100
Podkarpackie	6	0,29	6	100	6	0,29	6	100
Podlaskie	17	1,43	17	100	3	0,25	3	100
Pomorskie	8	0,36	8	100	2	0,09	2	100
Śląskie	53	1,14	52	98,1	35	0,75	35	100
Świętokrzyskie	5	0,39	5	100	1	0,08	1	100
Warmińsko-Mazurskie	7	0,49	7	100	3	0,21	3	100
Wielkopolskie	70	2,06	69	98,6	35	1,03	32	91,4
Zachodniopomorskie	9	0,53	9	100	5	0,3	5	100

Tabela II. Wirusowe zapalenie wątroby typu A w Polsce w latach 2009-2010. Liczba zachorowań i zapadalność na 100 000 ludności wg wieku, płci.

Table II. Hepatitis A in Poland 2009-2010. Number of cases, incidence per 100 000 population and by age, sex.

Grupy wieku	2009 r.						2010 r.					
	Mężczyźni		Kobiety		Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		Ogółem	
	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność
0-4	8	0,81	7	0,75	15	1,24	2	0,2	3	0,31	5	0,25
5-9	16	1,73	16	1,82	32	1,77	6	0,65	3	0,35	9	0,5
10-14	19	1,78	11	1,08	30	1,44	3	0,29	2	0,2	5	0,25
15-19	26	1,98	15	1,19	41	1,59	10	0,79	5	0,41	15	0,61
20-24	103	6,71	31	2,09	134	4,44	9	0,61	13	0,91	22	0,76
25-29	115	6,96	23	1,43	138	4,24	14	0,84	11	0,68	25	0,76
30-34	83	5,45	13	0,88	96	3,19	10	0,65	4	0,26	14	0,46
35-39	51	3,89	10	0,78	61	2,35	17	1,25	4	0,3	21	0,78
40-44	28	2,38	9	0,77	37	1,58	7	0,59	4	0,34	11	0,47
45-49	18	1,4	6	0,46	24	0,93	4	0,32	1	0,08	5	0,2
50-54	16	1,09	8	0,52	24	0,8	9	0,63	2	0,13	11	0,37
55-59	7	0,53	5	0,34	12	0,43	3	0,22	3	0,2	6	0,21
60-64	4	0,43	1	0,09	5	0,25	1	0,1	1	0,08	2	0,09
65-74	1	0,09	2	0,12	3	0,11	3	0,26	1	0,06	4	0,15
75+	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ogółem	495	2,69	157	0,80	652	1,71	98	0,53	57	0,29	155	0,41

Tabela III. Wybrane zarejestrowane ogniska zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A w Polsce w 2010 roku
Tabela III. The selected outbreaks of hepatitis A registered in Poland in 2010

Województwo	Liczba osób			Miejsce i okoliczności związane z wystąpieniem ogniska
	nażonych	chorych	chorych do 14 r.ż	
Śląskie	9	2	0	Nie ustalono
Mazowieckie	202	2	2	Ośrodek dla Uchodźców
Mazowieckie	6	2	0	Nie ustalono
Wielkopolskie	6	2	1	Zachorowania importowane
Wielkopolskie	3	2	0	Zachorowania importowane

tych celów oraz dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzieży, które nie chorowały na wzv typu A.

Celem pracy jest analiza sytuacji epidemiologicznej zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A w Polsce w roku 2010.

MATERIAŁ I METODY

Ocenę sytuacji epidemiologicznej występowania wzv typu A w Polsce w 2010 roku przeprowadzono na podstawie wyników analizy danych zbiorczych zawartych w biuletynach: „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce – 2010 rok” oraz „Szczepienia ochronne w Polsce w 2010 roku” Czarkowski i in., NIZP - PZH i GIS Warszawa. Ponadto wykorzystano dane z formularzy ognisk zbiorowego zatrucia/zakażenia pokarmowego nadesłanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne.

WYNIKI

W roku 2010 zarejestrowano ogółem 155 zachorowań na wzv typu A. W przeliczeniu na 100 000 ludności zapadalność wynosiła 0,41 (tab. I).

W 2010 r. zachorowania na wzv typu A stanowiły 4,1 % wszystkich zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby w Polsce.

Zgodnie z definicją przypadku jako potwierdzone zgłoszono 153 zachorowania (98,7%) i tylko dwa zachorowania jako przypadki prawdopodobne (1,3%). W 2009 r. sytuacja była podobna z 652 zachorowań - 644 (98,8%) zgłoszono jako potwierdzone, a 8 (1,2%) jako prawdopodobne. Zachorowania wystąpiły we wszystkich województwach, najczęściej odnotowano w województwie mazowieckim – 37 oraz śląskim i wielkopolskim po 35 (tab. I). Współczynnik zapadalności był najwyższy w województwie wielkopolskim 1,03, a najniższy w województwie świętokrzyskim 0,08 na 100 000 ludności (tab. I).

Zapadalność wśród mężczyzn w 2010 r., podobnie jak w roku ubiegłym, była wyższa niż wśród kobiet - odpowiednio 0,53 i 0,29 na 100 000 ludności. Wyższą zapadalność mężczyzn odnotowano we wszystkich grupach wieku za wyjątkiem grup od 0 do 4 lat oraz od

Tabela IV. Liczba i udział procentowy osób zaszczepionych przeciw wzv typu A w Polsce w latach 2009-2010 wg województw.

Table IV. Number and percentage of persons vaccinated in Poland against hepatitis A in the years 2009-2010, by voivodeship

Województwo	2009 r.		2010 r.	
	Liczba zaszczepionych	%	Liczba zaszczepionych	%
Polska	54 750	100	47 046	100
Dolnośląskie	2722	5,0	3053	6,5
Kujawsko-Pomorskie	1373	2,5	1254	2,7
Lubelskie	666	1,2	606	1,3
Lubuskie	698	1,3	797	1,7
Łódzkie	1713	3,1	1532	3,3
Małopolskie	4096	7,5	3830	8,1
Mazowieckie	26695	48,8	20934	44,5
Opolskie	785	1,4	709	1,5
Podkarpackie	716	1,3	946	2,0
Podlaskie	374	0,7	520	1,1
Pomorskie	3143	5,7	2809	6,0
Śląskie	5227	9,5	3938	8,4
Świętokrzyskie	329	0,6	457	1,0
Warmińsko-Mazurskie	1174	2,1	770	1,6
Wielkopolskie	3453	6,3	3771	8,0
Zachodniopomorskie	1586	2,9	1120	2,4

20 do 24 lat. Tak jak w roku ubiegłym nie zarejestrowano zachorowań osób powyżej 75 roku życia (tab. II). W 2010 r. odnotowano 5 ognisk zachorowań na wzv A, w których zachorowało ogółem 10 osób (tab. III).

W 2010 r. hospitalizowano 152 osoby chore na wzv typu A (tab. I). Nie zarejestrowano zgonów z powodu wzv typu A.

Liczbę osób zaszczepionych przeciwko wzv typu A w 2010 r. przedstawiono w tabeli IV. W porównaniu do 2009 r. zmniejszyła się liczba osób zaszczepionych z 54 750 do 47 046. Podobnie jak w latach ubiegłych najwięcej osób zaszczepiono w województwie mazowieckim (44,5 % wszystkich osób zaszczepionych przeciwko wzv typu A w Polsce).

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Od roku 2002 w Polsce występuję bardzo niska endemiczność zachorowań na wzv typu A. W roku 2010 odnotowano spadek liczby zachorowań w porównaniu do lat 2008 (0,55 na 100 000) – 2009 (1,71 na 100 000). Pomimo to, możliwy jest ponowny wzrost liczby zachorowań, a nawet wybuch epidemii lokalnej lub wyrównawczej ze względu dużą grupę osób w populacji podatnych na zakażenie.

Otrzymano: 10.05.2012 r.

Zaakceptowano do druku: 16.05.2012 r.

Adres do korespondencji:

Anna Baumann - Popczyk
Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia
Publicznego
Państwowy Zakład Higieny
Ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa
e-mail: abumann@pzh.gov.pl